

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 588/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Iranin kristittyihin kohdistuvien ihmisoikeusrikkomusten tuomitsemisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mika Niikon / ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 588/2022 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy iranilaisten kristittyjen ihmisoikeuksien edistämiseksi,

miten Suomi on pitänyt vainottuja kristittyjä esillä YK:ssa ja muissa kansainvälisissä yhteyksissä ja

onko EU tai Suomi asettanut pakotteita iranilaisille henkilöille ihmisoikeusrikkomusten perusteella?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvia henkilöitä ja ryhmiä vainotaan eri puolilla maailmaa. Erityisen haavoittuvassa asemassa ovat henkilöt, jotka kuuluvat samanaikaisesti useaan eri vähemmistöön. Uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvat naiset ja tytöt ovat usein muita alttiimpia syrjinnälle sekä seksuaaliselle ja sukupuoleen perustuvalla väkivallalla.

Kristityiksi syntyneet, jotka ovat pääosin armenialaisia, eivät ole vainottu ryhmä Iranissa. Iranin perustuslaki tunnustaa zarathustralaisuuden, kristinuskon ja juutalaisuuden virallisiksi vähemmistöuskontoiksi. Iranin parlamentissa Majlisissa armeniankristityille on varattu kaksi edustajanpaikkaa ja assyriankristityille yksi. Tietty valtion virat eivät kuitenkaan ole auki vähemmistöuskontojen edustajille.

Sen sijaan kristityiksi kääntyneet iranilaiset ovat vainon kohteena. Iranin laki kieltää muslimien kääntymisen toiseen uskontoon. Kristinuskoon kääntyneet ovat vaarassa joutua pidätetyiksi ja vankeuteen jopa vuosiksi.

Uskonnollinen ryhmä, joka on Iranissa aktiivisen vainon kohteena ja joiden ihmisoikeuksista kannetaan erityistä huolta, ovat bahait. Heihin kohdistettu vaino on jälleen kiihtynyt tämän vuoden

aikana. Heidän syrjintänsä on järjestelmällistä. Bahailta on muun muassa suljettu pääsy korkeakoulutukseen ja moniin työpaikkoihin. Lisäksi Iranin valtio tuhoaa bahaiden koteja ja hautausmaita, pakkolunastaa heidän kiinteistöjään ja omaisuuttaan sekä pidättää yhteisön jäseniä mielivaltaisesti. Vankeudessa bahait ovat joutuneet kidutuksen uhreiksi.

Suomi nostaa uskonnon- ja vakaumuksenvapauden merkitystä esille osana kahdenvälisiä suhteita ja monenvälisen toiminnan kautta kansainvälisillä foorumeilla kuten YK:ssa, Euroopan neuvostossa ja Etyjissä. Suomi nostaa uskonnonvapauskysymyksiä esille myös yhteistyössä muiden maiden kanssa, mukaan lukien Pohjoismaat ja Baltian maat.

Suomi osallistuu myös Iranin ihmisoikeustilanteesta käytävään keskusteluun. Suomi on muun muassa tukenut YK:n ihmisoikeusfoorumeilla Iranin ihmisoikeustilannetta koskevia päätöslauselmia, joissa myös uskonnollisten vähemmistöjen tilanne on ollut kattavasti esillä. Maan heikentyvästä ihmisoikeustilanteesta järjestettiin 24.11.2022 YK:n ihmisoikeusneuvoston erityisistunto, jonka järjestämistä Suomi tuki.

Uskonnonvapauden edistäminen kuuluu myös Euroopan unionin ihmisoikeuspolitiikan painopisteisiin. EU muun muassa esittelee vuosittain uskonnon- ja vakaumuksenvapautta koskevan päätöslauselman YK:n ihmisoikeusneuvostossa ja yleiskokouksen ihmisoikeuksia käsittelevässä komiteassa. Tämän lisäksi EU käyttää uskonnonvapautta korostavia puheenvuoroja ja järjestää vuosittain useita tapahtumia, joissa eri uskonnollisiin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet ovat esillä.

Suomi osallistuu EU-pakotteista päättämiseen ja toimeenpanee YK:n turvallisuusneuvoston asettamat pakotteet. EU on kohdistanut Iraniin kaksi pakotejärjestelmää, jotka ovat ydinohjelman vastainen pakotejärjestelmä ja ihmisoikeuspakotejärjestelmä. Iraniin kohdistetun ihmisoikeuspakotejärjestelmän perusteella pakotteiden kohteeksi voidaan asettaa esimerkiksi henkilöitä ja yhteisöjä, jotka ovat vastuussa vakavien ihmisoikeusloukkausten johtamisesta tai täytöntöönpanosta taikka ovat niissä osallisina. Henkilöiden ja yhteisöjen osalta pakotelistaaaminen tarkoittaa varojen ja taloudellisten resurssien jäädyttämistä sekä kieltoa luovuttaa näille varoja tai taloudellisia resursseja suoraan tai välillisesti. Pakotelistattuja henkilöitä koskee myös maahantulo- ja kauttakulkukielto EU:n alueella. Iraniin kohdistetun ihmisoikeuspakotejärjestelmän perusteella pakotelistattuja henkilöitä ja yhteisöjä on tällä hetkellä yli sata.

Helsingissä 5.12.2022

Ulkoministeri Pekka Haavisto